

**Силабус курсу «Принципи права: теорія і практика»
2025–2026 навчального року (2-й семестр)**

Назва курсу	Захист від дискримінації в Україні
Адреса викладання курсу	м. Львів, вул. Січових Стрільців 14
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет, кафедра теорії та філософії права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	Галузь знань 0304 «Право», напрям підготовки: «Право» (081), освітній ступінь: «Магістр права»
Викладачі курсу	Гончаров В. В., кандидат юридичних наук, доцент кафедри основ права України.
Контактна інформація викладачів	volodymyr.honcharov@lnu.edu.ua тел. (032) 239-41-24
Консультації по курсу відбуваються	щопонеділка, 11.30-13.30 год. (вул. Січових Стрільців, 14, ауд. 417) Також можливі он-лайн консультації: volodymyr.honcharov@lnu.edu.ua
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Вибіркова навчальна дисципліна «Принципи права: теорія і практика» покликана сформуванню у слухачів глибоке розуміння основоположних принципів права, таких як верховенство права, справедливість, рівність, правова визначеність та гуманізм. Курс розкриває значення цих принципів у теорії та їх практичне застосування у національному та міжнародному правових порядках. Слухачам курсу пропонується досягнути принципи права як фундаментальні засади, що забезпечують цілісність і ефективність правової системи та сприяють дотриманню прав людини й демократичним цінностям. Викладається теоретичний аспект принципів права, їхня історична еволюція, а також сучасні виклики їх реалізації.
Коротка анотація курсу	«Принципи права: теорія і практика» є вибірковою навчальною дисципліною за напрямом підготовки «Право» (081) для освітньої програми «Бакалавр права», першого (бакалаврського) рівня освіти. Дисципліна викладається у 2 семестрі в обсязі 3 кредити (за Європейською кредитно-трансферною системою (ECTS)).
Мета та цілі курсу	Метою навчальної дисципліни є формування теоретичних знань і розвиток практичних навичок у сфері аналізу та застосування принципів права. Завданнями навчальної дисципліни є: – засвоєння основних принципів права (верховенство права, справедливість, рівність, правова визначеність) за національним та міжнародним правом; – оволодіння методикою аналізу правових норм через призму принципів права; – ознайомлення із прикладами застосування принципів права у національній та міжнародній судовій практиці; – формування розуміння співвідношення універсальних принципів права та їхньої адаптації до національних правових систем; – опанування практичних аспектів застосування принципів права у правотворчій та правозастосовній діяльності, зокрема у сфері забезпечення правової визначеності та справедливості.
Література для вивчення дисципліни	1. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): монографія. Харків: Право, 2008. 240 с. 2. Верховенство права: сучасні вітчизняні підходи до інтерпретації / П.

	<p>Рабінович, О. Луців // Вісник академії правових наук України. 2012. № 2. С. 3–16. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vapny_2012_2_3.</p> <p>3. Дудаш Т. Зважування і балансування прав людини як спосіб правового аргументування // Право України. 2023. № 6. С. 33–50.</p> <p>4. Rawls J. A Theory of Justice. Revised Edition. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 1999. 538 p.</p> <p>5. Гендерна рівність і розвиток: погляд у контексті європейської стратегії України. – Київ, Видавництво «Заповіт», 2016. – 244 с.</p> <p>6. Пономарьов С.Ю., Запобігання та протидія дискримінації в Україні: Посібник для працівників органів державної влади та місцевого самоврядування / С.Ю. Пономарьов, І.Ю. Федорович. – К.: Міжнародна організація з міграції, Представництво в Україні, 2014. – 74 с.</p> <p>7. Судове вирішення справ у спорах, пов'язаних із гендерною дискримінацією [Текст] : зб. кращих практик / USAID від америк. народу, Харків. обл. фундація "Громад. альтернатива", Проект "Справедливе правосуддя" ; [упоряд. Олена Уварова, Марія Ясеновська]. – Харків : Бровін О. В. [вид.], 2016. – 192 с.</p>
Тривалість курсу	90 год.
Обсяг курсу	32 години аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 годин практичних занять та 58 годин самостійної роботи
Очікувані результати навчання	<p>За результатами вивчення курсу студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> • основні принципи права (справедливість, верховенство права, правова визначеність, захист від свавілля, заборона дискримінації); • джерела національного та міжнародного права, що регулюють принципи права; • роль принципів права у правотворчості та правозастосуванні; • значення принципів права для забезпечення правової визначеності та справедливості. <p>бути здатними:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналізувати правові акти та судові рішення через призму принципів права; • використовувати міжнародні бази даних (наприклад, ЄСПЛ або ООН) для пошуку тлумачення принципів права; • оцінювати вплив принципів права на вирішення практичних юридичних ситуацій; • встановлювати взаємозв'язок між принципами права та конкретними нормами права. <p>вміти:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аргументувати юридичні позиції на основі принципів права; • застосовувати принципи права у вирішенні реальних правових конфліктів; • надавати критичну оцінку законодавчим та правозастосовним рішенням на предмет відповідності принципам права; • доводити чи спростовувати порушення принципів права у конкретних випадках.
Ключові слова	Принципи права, справедливість, рівність, верховенство права, заборона дискримінації, свобода, гуманізм, пропорційність

Формат курсу	Очний
	Проведення лекцій, практичних занять та консультацій для кращого розуміння тем
Теми	Тема 1. Справедливість Тема 2. Рівність Тема 3. Свобода Тема 4. Гуманізм Тема 5. Верховенство права Тема 6. Правова визначеність Тема 7. Пропорційність Тема 8. Добросовісність
Підсумковий контроль, форма	Залік наприкінці семестру, письмовий
Пререквізити	Для засвоєння положень курсу студенти потребують знань базової юридичної освіти: теорії права, тлумачення юридичних норм, конституційного права, цивільного, адміністративного, кримінального права, процесуальних дисциплін та міжнародного права
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	В процесі навчання використовуються наступні методи: <i>лекція</i> (подається фактичний матеріал, висвітлюються положення джерел права тощо), <i>проблемний метод</i> (полягає у постановці перед студентами проблем практичного характеру та аналізуються запропоновані студентами способи їх вирішення), <i>інформаційно-пояснювальний метод</i> (надається інформація законодавчого, адміністративного, практичного характеру, статистична інформація тощо. Пояснюється значення окремих нормативно-правових приписів та термінології), <i>метод обговорення дискусійних питань</i> (обговорюються проблеми реалізації принципів права в правовій системі України й в межах міжнародних правових режимів), <i>метод виконання практичних завдань</i> (на підставі сформульованих ситуативних задач розглядаються практичні аспекти реалізації верховенства права)
Необхідне обладнання	Вивчення курсу потребує використання текстового редактору Word та доступу до мережі Інтернет.
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	Оцінювання успішності виконання вимог курсу проводиться за 100-бальною шкалою. Підсумкова оцінка складається з суми середньої оцінки поточної успішності (макс. 50) та оцінки за модульний контроль (макс. 50). Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсів). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть самостійними. Не допускається використання чужих текстів без посилання на джерело чи авторство. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування незалежно від обсягу запозиченого тексту. Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що студенти відвідають лекції та практичні заняття курсу. Студенти зобов'язані дотримуватися строків, визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених програмою курсу. Література. Література, яку студенти неспроможні знайти самостійно, буде надана виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання іншої літератури та джерел, які не увійшли до рекомендованих за програмою курсу.

	<p>Політика виставлення балів. Враховуються бали, отримані при поточному оцінюванні, виконанні самостійних робіт, а також бали підсумкового оцінювання. Враховуються індивідуальні відвідування занять та активність під час їх проведення.</p>
<p>Питання до заліку.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Принцип верховенства права: теоретичне обґрунтування та практичне значення. 2. Принцип правової визначеності: поняття, основні елементи та приклади. 3. Принцип справедливості у праві: історична еволюція та сучасні підходи. 4. Рівність перед законом: співвідношення формальної та матеріальної рівності. 5. Принцип гуманізму в національному та міжнародному праві. 6. Основоположні принципи права в Конституції України. 7. Співвідношення принципів права та норм права. 8. Роль принципів права у правотворчій діяльності. 9. Принцип пропорційності: сутність та застосування у правозастосуванні. 10. Динамічне тлумачення принципів права в практиці Європейського суду з прав людини. 11. Принципи права як інструмент вирішення колізій правових норм. 12. Верховенство права як універсальний принцип у міжнародному праві. 13. Особливості застосування принципу правової визначеності в судовій практиці України. 14. Верховенство права та принцип "закон єдиний для всіх". 15. Значення принципу рівності у правозастосовній діяльності. 16. Взаємозв'язок принципів права з правами людини. 17. Інтерпретація принципів права у рішеннях Конституційного Суду України. 18. Значення принципу справедливості для кримінального права. 19. Принципи права у контексті глобалізації правових систем. 20. Принцип легітимності: сутність та реалізація у демократичному суспільстві. 21. Баланс між правами людини та принципом правової визначеності. 22. Принцип субсидіарності: сутність та роль у міжнародному праві. 23. Принцип пропорційності у правозастосуванні: практика ЄСПЛ. 24. Відмінності між імперативними нормами та принципами права. 25. Вплив принципів права на формування сучасного законодавства. 26. Значення принципу гуманізму для цивільного права. 27. Основні принципи права в судовій практиці Європейського суду з прав людини.

	<ol style="list-style-type: none"> 28. Принципи права у римському праві: вплив на сучасні правові системи. 29. Співвідношення універсальних принципів права та національних правових традицій. 30. Особливості реалізації принципу правової визначеності у різних правових системах. 31. Застосування принципу справедливості у контексті соціальних прав. 32. Еволюція принципів права у зв'язку з технологічними викликами. 33. Вплив принципу рівності на правові реформи в Україні. 34. Особливості юридичної аргументації на основі принципів права. 35. Міжнародні джерела принципів права: роль у національному законодавстві.
<p>Опитування</p>	<p>Задля отримання відгуку слухачів про можливість вдосконалення змісту вибіркової дисципліни та її викладання наприкінці курсу проводиться анонімне анкетування.</p>